

הופעת מחלת האנתרקנוז בפירות תות-שדה בשטח המניב

סמנלי פרימן, המחלקה לפתולוגיה של צמחים, מינהל המחקר החקלאי*

בחודשים מאי - ספטמבר 1995 נצפו במשתלות תות-שדה התמוטטויות רבות של שתילים, מלוות ברקבונות בנצרים ובשלוחות. מחומר צמחי נגוע בודדה פטרייה בעלת נבגים אופייניים למין *Colletotrichum acutatum*. פטרייה זו, מחוללת מחלת האנתרקנוז, מתפשטת בלחות מרובה ובטמפרטורות הנעות בין 15 ל-30 מ"צ.

בנובמבר 1995 התגלו סימפטומים אופייניים למחלה - בניצני פריחה, בפרחים ובפירות ירוקים והזנים - ובשלים, בשטחי ניבה באיזור קדימה. הקווים שבהם התגלתה המחלה הם 156, 216, 329, 543, אוסו-גראנדה ועופרה. ניצני פריחה, פרחים, פירות ירוקים ובשלים - רגישים ביותר למחולל המחלה. הנזק בפרחים ובניצני פריחה מתבטא בהתייבשות עלי הגביע ובשינוי צבעם לחום-כהה (ר' תמונה). הריקבון בחנטים ובפרי ירוק מתבטא תחילה ככתם חום, וזה מתפשט וגורם התייבשות הפרי המתפתח. רקבון הפירות יבש וקשה, והפרי מצטמק ומשנה את צבעו מירוק לחום-כהה עד שחור (ר' תמונה). הריקבון בפרי הבשל מתבטא תחילה ככתם עגול שקוע, והוא

* פירסום של מינהל המחקר החקלאי, סדרה ה' 1995, מס' 1236.

הבינוני והרחוק - טיפוח לעמידות למחולל המחלה.

ספרות:

1. Henz, G.P., Boiteax, L.S., and Lopes, C.A. (1992). Plant Disease 76: 212.
2. Howard, C. M., Maas, J. L., Chandler, C. K., and Albregts, E. E. (1992). Plant Disease 76: 976 - 981.

פירות תות-שדה בגילים שונים עם סימפטומים אופייניים של מחלת האנתרקנוז שמחוללת הפטרייה *Colletotrichum acutatum*. החיצים מצביעים על התייבשויות וכתמים אופייניים בעלי הגביע ובפירות.

מתפשט ועלול לכסות את הפרי כולו. כמו בפרי הירוק, הריקבון בפרי הבשל הוא יבש. בלחות מרובה הפטרייה מנביגה, ובכתמי הנגיעות ניתן להבחין במאסה של נבגים בגוון כתום. נבגי הפטרייה מיוצרים על גבי הרקמה הצמחית הנגועה; הם מופצים ברוחות ובהתזת מים - לצמחים בריאים, ועלולים לנגע את השדה כולו. בשדות נגועים קשה עלול אבדן פרי להגיע לכדי 50% ואף ליותר, למרות ריסוסים מדי יומיים ופעולות תברואה קפדניות של הרחקת ניצנים, פרחים ופירות נגועים (2). ממרכז ברזיל דווח על התפשטות מחלות האנתרקנוז, עם הפסדי יבול עד 68% מפגיעה בפרחים ובפירות (1). נוכח הממצאים בשטחי גידול תות-שדה בארץ - קיימת סכנה של המשך התפשטות המחלה והפסדי יבול ניכרים, אם לא יינקטו הצעדים הבאים: (1) שימוש בחומר-ריבוי נקי, ממקורות בדוקים, והימנעות משימוש בחומר מריבוי עצמי (2) תברואה והרחקת חומר צמחי ממשתלות נגועות. (3) הרחקת משתלות תות-שדה משדות הניבה. (4) חיטוי קרקע ושאריות צמחיה נגועה, והשמדת עשבי בר העלולים לשאת את מחולל המחלה באופן סמוי. (5) טיפולי מנע בשתילים, בעזרת חומרי הדברה מקובלים, ופיתוח אמצעים חדשים כגון טיפולי חום והדברה ביולוגית. (6) לטווח הזמן